

Spannir og verkefnatímar - bættir kennsluhættir

Þróunarverkefni við Menntaskólann á Egilsstöðum 2011-2012

Höfundar skýrslu:

Arnar Sigbjörnsson

Helgi Ómar Bragason

Júní 2012

Efnisyfirlit

Efnisyfirlit.....	1
1. Markmið verkefnis samkvæmt umsókn	2
2. Leiðir sem valdar voru til að ná markmiði	2
3. Frávik miðað við áætlun verksins	3
4. Helstu hindranir sem komu upp við vinnu verkefnisins	4
5. Helsti ávinningur af vinnu við verkefnið	4
6. Mat á verkefninu samkvæmt umsókn	4
7. Niðurstöður verkefnisins	4
8. Áætlun um kynningu á afrakstri verkefnisins og helstu niðurstöðum	5

1. Markmið verkefnis samkvæmt umsókn

Haustið 2011 fékk Menntaskólinn á Egilsstöðum (ME) leyfi ráðuneytis menntamála til að kenna samkvæmt nýrri skólanámskrá sem hafði verið í vinnslu síðan 2008.

Námskráin byggir á lögum um framhaldsskóla nr. 92/2008 en með þeim lögum er framhaldsskólum fært aukið sjálfðæmi um uppbyggingu námsbrauta og tilhögun náms. Haustið 2011 var í ME hafin kennsla eftir nýjum námsbrauta- og áfangalýsingum en jafnframt var gerð róttæk uppstökkun á tilhögun náms og kennslu. Annars vegar var skólaárinu skipt í fjórar **spannir** í stað tveggja **anna** og hinsvegar voru teknir upp **verkefnatímar** í nær jöfnum hlutföllum við **bundna tíma**.

Markmið með upptöku spanna og verkefnatíma voru;

- að bæta námsárangur nemenda
- að bæta viðveru nemenda
- að stuðla að minna brottfalli nemenda
- að stuðla að fjölbreyttari kennsluaðferðum og námsmatsaðferðum með leiðsagnarmat að leiðarljósi

2. Leiðir sem valdar voru til að ná markmiði

Skólaárinu var skipt í fjórar **spannir** í stað tveggja **anna**. Í stað þess að nemandi væri skráður í sex áfanga yfir heila önn tók hann þrjá áfanga á spönn. Prófavika og úrvinnsludagar voru í lok hvernar spannar sbr. skóladagatal vorannar 2012 í fylgiskjali.

Verkefnatímar voru í nær jöfnum hlutföllum við bundna tíma. Í verkefnatímum unnu nemendur að fyrirliggjandi verkefnum í náminu, en í hverju verkefnatímarmími var kennari sem skráði viðveru og var nemendum til aðstoðar. Megintilgangur verkefnatímanna var að gera námið verkefnamiðaðra og stuðla að sjálfstæðari vinnubrögðum nemandans.

Stundaskrá var skipulögð þannig að kennsla hófst daglega kl. 9 og lauk kl. 16:15. Lengd kennslustunda var aukin úr 60 mínútum í 90 en jafnan var gert 5 mínútna hlé í hverri kennslustund. Stundatafla nemenda varð með þessu móti samfelld og árekstrar í töflu hurfu nánast alveg.

Fyrirkomulagi verkefnatíma hefur verið breytt á hverjum spannskilum í leit að sem bestri útfærslu og innramatshópur skólans hefur staðið fyrir fjölmörgum mælingum á framgangi breytinganna og viðhorfum til þeirra. Má þar nefna könnun sem gerð var sumarið 2011 á væntingum nemenda til breytinganna, viðhorfakannanir meðal nemenda haust 2011 og vor 2012, reglulega fundi með sjö manna rýnihópi nemenda, tvo matsfundi meðal kennara, viðhorfakönnun meðal kennara og samanburð á einkunnadreifingu í nýja og gamla kerfinu. Gögn úr þessum mælingum voru m.a. notuð til grundvallar ákvarðanatöku um breytingar á fyrirkomulagi verkefnatíma og höfð til hliðsjónar í umræðu um hvort breyta ætti hlutföllum verkefnatíma og bundinna tíma um áramót. Niðurstöður mælinganna höfðu almennt mikil áhrif á umræður innan skólans.

Á vorönn 2012 var samið við Gerði G. Óskarsdóttur, hjá Rannsóknarstofu um þróun skólastarfs við Menntavísindasvið HÍ, um að meta kosti og galla spanna og verkefnatíma, ásamt því að draga fram hvað mætti laga og hvernig. Hún dvaldi í ME í fimm daga vikuna 26.-30. mars og átti marga fundi með kennurum, nemendum og stjórnendum auk þess að fylgjast með framgangi kennslustunda. Í lokin skilaði hún minnisblaði til stjórnenda skólans með yfirliti yfir kosti tilraunaverkefnisins og það sem betur mátti fara að hennar mati og viðmælenda hennar.

Í vetur voru kennarafundir að jafnaði haldnir einu sinni í viku og fór drjúgur hluti þeirra í umræður um spannar og verkefnatíma.

3. Frávik miðað við áætlun verksins

Upphaflega hugmyndin að spannakerfi byggði á að lengja kennslutíma á kostnað prófatíma en ekki hefur verið unnt að hrófla neitt við vinnutímaskilgreininu kennarastarfsins sem er bundin í kjarasamningum KÍ og ríkisins. Áfram er miðað við 145 kennsludaga á ári og 30 prófadaga, þó er 15 prófadögum hvefrrar annar skipt á tvær spannar í ME. Afnáam úreltra skila milli kennslu- og prófatíma verður mikilvægt framfaraskref.

Vegna fjár- og tímaskorts tókst ekki að vinna nema að litlu leyti tölulegar upplýsingar varðandi markmið verkefnisins.

4. Helstu hindranir sem komu upp við vinnu verkefnisins

Áður er getið ósveigjanleika í kjarasamningi kennara.

Aðrar hindranir voru helstar þær að undirbúningur kennara og nemenda fyrir breytingar var ekki nægjanlega mikill.

Kennarar náðu margir ekki að breyta kennsluháttum sínum nægjanlega hratt og hluti kennara hafði takmarkaðan áhuga á að breyta vinnubrögðum sínum.

5. Helsti ávinningur af vinnu við verkefnið

Samfelld stundaskrá nemenda og óverulegir árekstrar í töflu.

Mörgum nemendum tókst að ljúka verkefnum sínum innan marka skóladagsins. Breytt vinnulag flestra kennara og nemenda, áhersla færð af kennslu yfir á nám. Fjarnemendur tóku spannakerfinu vel, virtist henta þeim vel að vinna í skemmri lotum.

6. Mat á verkefninu samkvæmt umsókn

Verkefnið hefur haft afgerandi áhrif á skólastarfið og meirihluti kennara og nemenda telur ástæðu til að halda því áfram. Það mun hins vegar taka nokkurn tíma að festa breytingarnar í sessi.

7. Niðurstöður verkefnisins

Að skipta skólaárinu í fjórar spannir í stað tveggja anna er vel gerlegt. Spannir og verkefnatímar mynda órjúfanlega heild sem leiðir til samfelldrar og árekstralausrar stundaskrár. Svokallaðir P-áfangar hafa nánast horfið. Duglegir nemendur geta lokið öllu námi sínu í skólanum á samfelldum vinnudegi frá 9-16.

Verkefnatíma þarf að skipuleggja vel og kennarar þurfa að venja sig af að fara yfir allt námsefnið uppi við töflu. Verkefnatímar kalla á að nemendur fái fjölbreytt og innihaldsrík verkefni til úrlausnar.

Ekki hefur unnist tími til að bera saman gögn um námsárangur og viðveru nemenda í spanarkerfinu samanborðið við eldra kerfi en þó hafa einkunnir verið bornar saman milli anna en munur varla marktækur.

Brottfall úr áföngum hefur minnkað. Af þeim sem skráðir voru í áfanga við lok þriðju viku eftir byrjun annar skiluðu 8% sér ekki til prófs á haustönn 2010 og 10% skiluðu sér ekki til prófs á vorönn 2011. Samsvarandi tölur fyrir haustönn 2011 og vorönn 2012 voru 4% annars vegar og 5% hins vegar. Þessar brottfallstölur miðast við nemendur sem segja sig úr áföngum eða hætta í námi.

Kennsluaðferðir hafa orðið fjölbreyttari en kennarar þurfa meiri tíma til að breyta vinnubrögðum sínum og aðstoð t.d. í formi námskeiða og handleiðslu. Sama gildir um námsmatsaðferðir.

Verkefnið heldur áfram innan skólans og vonandi taka fleiri skólar upp spanarkerfi á næstu árum.

8. Áætlun um kynningu á afrakstri verkefnisins og helstu niðurstöðum

Verkefnið var m.a. kynnt í Fjölbrautaskólanum við Ármúla í nóvember 2011. Verður síðan kynnt á þeim málþingum sem menntamálaráðuneyti eða jafnvel Sprotasjóður kann að brydda upp á um nýbreytni í skólastarfi.

Egilsstöðum 27. júní 2012

Verkefnisstjóri, Arnar Sigbjörnsson

Skólameistari, Helgi Ómar Bragason

Dagatal vorannar 2012

Janúar

01	sun	
02	mán	
03	þri	
04	mið	U1
05	fim	Fyrri vorspönn hefst
06	fös	2
07	lau	
08	sun	
09	mán	3
10	þri	4
11	mið	5
12	fim	6
13	fös	7
14	lau	
15	sun	
16	mán	8
17	þri	9
18	mið	10
19	fim	11
20	fös	12
21	lau	
22	sun	
23	mán	13
24	þri	14
25	mið	15
26	fim	16
27	fös	17
28	lau	
29	sun	
30	mán	18
31	þri	19

Febrúar

01	mið	20
02	fim	21
03	fös	22
04	lau	
05	sun	
06	mán	23
07	þri	24
08	mið	25
09	fim	26
10	fös	27
11	lau	
12	sun	
13	mán	28
14	þri	29
15	mið	30
16	fim	31
17	fös	32
18	lau	
19	sun	
20	mán	33
21	þri	34
22	mið	35
23	fim	Kennslu lýkur
24	fös	P1 Prófadagur
25	lau	P2 Prófadagur
26	sun	
27	mán	P3 Prófadagur
28	þri	P4 Prófadagur
29	mið	P5 Sjúkrapróf / OD

Mars

01	fim	U2 OD
02	fös	U3 OD
03	lau	Löng heiði
04	sun	Löng heiði
05	mán	Löng heiði
06	þri	1 Síðari vorspönn hefst
07	mið	2
08	fim	3
09	fös	4
10	lau	
11	sun	
12	mán	5
13	þri	6
14	mið	7
15	fim	8
16	fös	9
17	lau	
18	sun	
19	mán	10
20	þri	11
21	mið	12
22	fim	13
23	fös	14
24	lau	
25	sun	
26	mán	15
27	þri	16
28	mið	17
29	fim	18
30	fös	19
31	lau	Páskafrí

Apríl

01	sun	
02	mán	
03	þri	Páskafrí
04	mið	Páskafrí
05	fim	Páskafrí
06	fös	Páskafrí
07	lau	Páskafrí
08	sun	Páskafrí
09	mán	Páskafrí
10	þri	Páskafrí
11	mið	20
12	fim	21
13	fös	22
14	lau	
15	sun	
16	mán	23
17	þri	24
18	mið	25
19	fim	Sumardagurinn fyrsti
20	fös	26
21	lau	
22	sun	
23	mán	27
24	þri	28
25	mið	29
26	fim	30
27	fös	31
28	lau	
29	sun	
30	mán	32

Mai

01	þri	
02	mið	33
03	fim	34
04	fös	35
05	lau	
06	sun	
07	mán	36
08	þri	P1 Prófadagur
09	mið	P2 Prófadagur
10	fim	P3 Prófadagur
11	fös	P4 Prófadagur
12	lau	
13	sun	
14	mán	P5 Prófadagur / Sjúkrapróf
15	þri	U4
16	mið	U5
17	fim	Uppstigningardagur
18	fös	
19	lau	37
20	sun	Skólasilt / brautskráning
21	mán	
22	þri	S4 Starfsdagur kennara
23	mið	
24	fim	
25	fös	
26	lau	
27	sun	Hvítasunnudagur
28	mán	
29	þri	
30	mið	
31	fim	